



Central tèrmica de Cercs

Cercs

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Al peu de la carretera C-16, entre els punts km 107 i 108

Coordenades:

Latitud: 42.17284
Longitud: 1.85746
UTM Est (X): 405633
UTM Nord (Y): 4669598

Classificació

Número de fitxa: 08268 - 73
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Obra civil
Estil / època: Contemporani
Segle: XX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Física
Accés: Restringit
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 5897101DG0659N0000LE
Autoria de la fitxa: Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dj., 24/03/2016 - 01:00

Descripció

La central tèrmica és coneguda sobretot per les dues grans xemeneies que la conformen. D'aquestes xemeneies, la més alta i estreta, amb una alçada de 120 m i adoptant una forma més estilitzada, correspon a la xemeneia de fums. Està conformada per una base de formigó d'amplada similar a la boca superior i es troba ubicada a la part alta del conjunt de la central. La xemeneia més ample, és de fet, la torre de

refrigeració; té una alçada de 103 m. Visualment aquesta té una presència molt més destacable pel seu gran dimensionat; el diàmetre de la base és de 68 m i l'amplada de la boca a l'entorn dels 30 m. La seva ubicació és a la part baixa de la central, més propera a la carretera C-16.

La ubicació de la central tèrmica responia a la proximitat a les dues principals fonts de proveïment: per una banda el carbó procedent de la mina Consolació i per l'altra l'aigua necessària per a la refrigeració i que s'obtenia del torrent de la Garganta. Amb tot, a causa de les dificultats orogràfiques de la zona va caldre fer grans moviments de terra per fer una esplanada artificial.

La central transformava l'energia primària procedent del carbó en una energia secundària que era l'electricitat. Els darrers anys de producció d'energia elèctrica consta que generava una mitjana anual de 865 milions de kw i tenia una potència de 160.000 kw/hora.

Els quatre components essencials d'una central termoelèctrica són: la caldera, la turbina de vapor, l'alternador i el transformador. A la caldera es produeix la combustió del carbó, que transforma l'aigua en vapor a pressió. Aquest vapor es converteix en energia mecànica de rotació fent girar les pales de la turbina. La turbina està unida per un eix a l'alternador, que és on es transforma l'energia mecànica en energia elèctrica. Un cop generat el corrent elèctric, aquest és conduït cap al transformador, on se li augmenta la tensió per tal de poder-lo traslladar a grans distàncies sense pèrdues.

A ple rendiment, la central consumia cada dia 2.500 tones de carbó, de les quals 1.200 acabaven convertides en cendra que es dipositava al peu de la caldera, i necessitava 500 tones per hora d'aigua, de les quals 350 s'alliberaven a l'atmosfera en forma de vapor d'aigua a través de la torre de refrigeració. Els fums de la combustió del carbó sortien per la xemeneia més alta i estreta i, a causa del seu alt contingut de diòxid de sofre (SO₂), foren els causants d'una pluja àcida que va afectar 30.000 ha al voltant de la central.

Observacions:

Fins fa pocs anys des del Museu de les Mines de Cercs es realitzaven visites guiades al conjunt. Actualment, la central està tancada i a l'espera que s'acabi de determinar el seu destí; les darreres notícies publicades apunten que diferents institucions treballen per donar un ús al conjunt entorn a les energies renovables.

Dins dels fons documentals de l'ANC pertanyents a l'empresa Fuerzas Eléctricas de Cataluña SA (ANC1-211) hi ha digitalitzada una col·lecció de 458 fotografies realitzades entre els anys 1969 i 1977 relacionades amb les obres de construcció de la central (1969-1971) i les obres d'ampliació (1977).

L'accés a aquestes fotografies és lliure.

Les coordenades corresponen a la xemeneia de refrigeració.

Història

Al lloc on s'ubica la central tèrmica de Cercs ja hi havia hagut una central tèrmica amb anterioritat. Aquesta primera central era coneguda amb el nom de central de Fígols i va ser construïda entre els anys 1929 i 1931 per un trust de tres importants empreses elèctriques catalanes. La construcció d'aquesta central responia a l'objectiu d'aprofitar el carbó de les mines de l'Alt Berguedà per generar electricitat. Tenia una potència de 14 MW. En el seu moment, l'estructura arquitectònica de la primera central es va considerar innovadora constructivament pel sistema de formigó armat utilitzat.

Aquesta primera central tèrmica va tenir un paper molt important durant la Guerra Civil i la postguerra, fins que a finals de la dècada dels anys seixanta del segle passat va quedar obsoleta. Actualment encara es conserva l'edifici central i són visibles algunes estructures d'aquella primera tèrmica.

L'actual central tèrmica es va començar a construir l'any 1968; per a la seva obra es va bastir un campament obrer en un turó situat al davant mateix de la central. L'obra va anar a càrrec de l'empresa COPISA.

L'entrada en funcionament, després d'un any de proves, fou el 12 d'agost de 1971.

Fins l'any 1985 tot el carbó que consumia la tèrmica de Cercs provenia de les mines de lignit de la conca

minera de l'Alt Berguedà, les del costat mateix de la central, que eren propietat de Carbones de Berga SA, i les de Saldes, que eren propietat de Carbones Pedraforca SA. Per una sentència judicial del mateix any 1985, a partir d'aquest any i de manera progressiva fins el 1991 una part del carbó del Berguedà va deixar pas a hulla importada de Sudàfrica. Aquesta hulla tenia un contingut de sofre molt menor que el lignit i d'aquesta manera es va aconseguir reduir les emissions de diòxid que durant anys havien provocat la pluja àcida. A partir de 1991, coincidint amb el tancament definitiu de l'empresa Carbones de Berga SA, la tèrmica cremava un 60% de lignit procedent de les mines de Saldes i un 40% d'hulla sud-africana. Aquesta situació va durar fins a finals de l'any 2004. A partir de gener de 2005 la tèrmica només cremava hulla procedent dels països de l'est d'Europa per tal de complir amb els acords presos a la Conferència de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic a Kyoto l'any 1997.

El tancament definitiu de la central tèrmica fou el 31 de desembre de 2011, de manera que va estar en actiu una mica més de 40 anys.

Bibliografia

FONT, E. i SERRA, R. (2003): El Carbó, Terrassa, Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya.

LATORRE, X. (1995): Història de l'Aigua a Catalunya, Barcelona i Premià de Mar, l'autor.

PERARNAU, J.; PIÑERO, J. (1992): Catàleg de protecció del patrimoni històric, arquitectònic, natural i ambiental del terme municipal de Cercs. Fitxa Inv. 2. Ajuntament de Cercs

SERRA, R. i FONT, E. (2005): "La central tèrmica de Cercs: carbó i electricitat des de 1929", a L'Erol, número 85, p. 27-32.

TENCI, R; SERRA, R. (2013): " La Central Tèrmica de Fígols, una història en imatges", a L'Erol, número 116, p. 8-14.



